Cena 10 groszy (180.000 Mk.) Należytość pocztowa opłacona ryczałtem.

PRENUMERATA WYNOSI:
w Kaliszu miesięcznie 2 zł.
Z odnoszeniem do domu 2 zł. 50 gr.
Na prowincji z przesyłką pocztową . . . . 3 zł.
Zagranicą . . . . . . 5 zł.
Cena pojed. egzemplarza 10 gr.

GAZETA KALISKA

Pismo codzienne, polityczne, społeczne i ekonomiczne.

CENA OGŁOSZEŃ:
Za 1 wiersz milim. lub jego miejsce na str. 1. 2. 3. gr. 10.
Nekrologi gr. 10. zwyczajne gr. 5

ADRES REDAKCJI i ADMINISTRACJI,
Kalisz, Al. Józefiny 1. Tel. № 91.
Otwarta od 9 do 7 po poł.

№ 104 (7734) Piątek, dnia 9 Maja 1924 r Rok XXXII

Przejawy przesilenia sanacyjnego.

Najbardziej może znamienną cechą przesilenia sanacyjnego jest rynek akcji. Wprost zdumiewać się trzeba, że utrzymuje się tak niski poziom kursów, nie wywołując żadnej reakcji. Zdawało się, że gdy papiery dywidendowe przeszacowane zostaną na nową walutę i gdy jasno uwydatnia się ich wątłe ceny, rozpocznie się ruch zwyżkowy. Ale i to zawiodło, choć istotnie z początku zanosiło się na poprawę. Tymczasem nadszedł okres „ultima", a wraz z nim przypadły do likwidacji większe zobowiązania. Wtedy likwidować trzeba było zapomocą przymusowych sprzedaży pewną ilość zaangażowań. Naturalnie przyczyniło się to jeszcze do dalszego spadku. Był nawet moment spadku bodaj panicznego.

W każdym razie widzimy, jak rynek jest nie zasobny i jak źle zorganizowany. Gdyby banki nasze panowały nad sytuacją. nie dopuściłyby do podobnych objawów, które je same kompromitują i dyskredytują. Jest w Warszawie około sześćdziesięciu kilku banków i oto te wszystkie instytucje nie mają siły, by podtrzymać norm, wartość akcji. Zresztą kursy akcji bankowych w wielu razach przedstawiają się karykaturalnie i nikt ich podtrzymać nie jest w stanie.

Niestety, nie można zataić, że w dziale bankowości zanosi się na kryzys. Stworzono nadmierny aparat, przystosowany do warunków wyjątkowych. Banki powstawały bez kapitałów i nie w celach ścisłych obrotów kredytowych Były to banki tylko z nazwy — z istoty zaś rzeczy narzędzia spekulacyjne. Teraz wypadnie je redukować, bo już okoliczności żywiołowo likwidują ich operacje.

Należy oczekiwać, że odbędzie się to bez wielkich wstrząśnień. Oczywiście bowiem jest szereg banków solidnych, które wkrótce przystosują się do nowych konjunktur i które z przesilenia wyjdą bez szwanku. Są znów inne, które mają tak małe zaangażowania, że likwidcją ich

przejdzie niepostrzeżenie. Nie potrzeba się tu więc obawiać wielkich wstrząśnień. Najboleśniejszemi bodaj ofiarami będą współpracownicy., których redukcja dosięgnie.

Przesilenie sanacyjne choć przemija bez groźnych wstrząsów, odsłania, jak było do przewidzenia, różne niedobory naszej sytuacji ekonomicznej. I oto okazuje się, że jak nadmiernie rozrosła się bankowość, tak samo przerost uwydatnił się w dziale przedsiębiorstw handlowych. I tutaj zakradły się pierwiastko spekulacji. Różne eksporty i importy, tyły tylko osłoną założycielstw, obliczonych na korzyści inflacyjne. Gdy te zanikły, ustała racja bytu różnych szumnie brzmiących firm.

Kwestja konjunktu przemysłu jest oczywiście pierwszoplanową. Od powodzenia produkcji zależy cały nasz bilans płatniczy, a od niego umocnienie się sytuacji skarbowej i walutowej. I tutaj dotychczasowa linja gospodarcza musi ulec zmianie. Dotychczas zarabiano zbyt łatwo Wysokie cła, niska waluta, subsydja rządowe w postaci topniejącego kredytu, płace robocze, niższe niż w krajach konkurencyjnych — wszystko to były premje ochronne dla przemysłu. W tych warunkach kapitały mogły być niedostateczne i organizacja techniczna nie na poziomie współczesnych wymagań.

Teraz trzeba stworzyć politykę gospodarczą, zastosowaną do innych faktów. Polityka ta w części zależy od rządu, w części zaś, bodaj(większej, od społeczeństwa.

Rząd ma obowiązek utorowania drogi dogodnej wymianie naszych płodów na rynkach zagranicznych. Cel ten można osiągnąć tylko za pomocą dobrej polityki zagranicznej, która pozwala na nawiązanie stosunków wymiany. Nie posiadamy, dotychczas pełnego systemu dogodnych traktatów handlowych. Nie posiadamy w różnych punktach ożywionego handlu między narodowego placówek własnej propagandy handlowej.

Zadaniem rządu powinno być nadto poddanie rewizji niemal całej taryfy celnej, która została w swoim czasie ułożona na użytek odbudowy przemysłu po zupełnym zrazu letargu. Gdy wojna niemal wszystko zniszczyła, przemysł wymagał podniecających środków, aby mógł się zbudzić z uśpienia. Dziś musi być taryfą opracowaną metodycznie, z uwzględnieniem tego, co dojrzało z ochroną nietylko korzyści przedsiębiorców, lecz przedewszystkiem interesów spożywczych. Tylko w tych warunkach uniormują się u nas prawidłowe ceny. Dotychczas bowiem widzimy wciąż zjawisko choroblíwe. Ceny nasze są wyższe od cen światowych. Działa to w dwuch kierunkach ujemnie: osłabia wewnętrzne pożycie i dezorganizuje wywóz.

Co się tyczy środków samopomocy, to jak przypuszczać należy, sam nacisk okoliczności narzuci je przemysłowcom. Przedewszystkiem muszą oni zyskać inne, niż dotychczas środki kredytowe. Bank polski będzie regulatorem kredytu, lecz nie wyczaruje on środków, których kraj niema. Niemniej jednak fakt stworzenia w kraju dobrej waluty może ułatwić korzystny kredyt zagranicy. Wiadomo nam, że już z wielu stron kredyt taki jest ofiarowany, i że coraz rozszerzają się kręgi tych stosunków.

Niska strona dyskontowa — to jeden z głównych warunków postępu przemysłowego. Drugim warunkiem jest udoskonalenie techniczne. Na wyścigu techniki polega powszechna konkurencja przemysłowa. Nie możemy, w tym wyścigu pozostać na szarym niemal końcu tych państw przynajmniej, które roszczą sobie pretensje do współzawodnictwa międzynarodowego.

Oczywiście to zależy już od inicjatywy prywatnej. Rzeczą samych przemysłowców jest, aby, dźwigali wzwyż swoje przedsiębiorstwa, które umiano przecie przystosować do trudniejszych warunków niewoli.

Położenie gospodarcze zależy zawsze od całego splotu powikłanych stosunków. W tej chwili jako motor główny działa sanacja. Działanie to nie idzie po linji małego wysiłku. Przeciwnie odwraca ono dawne, łatwe koła rozpędowe i zmusza do szukania pewnych, utrudniających owocne wyniki. Lecz te koła dawne były z braku latury, z papierowego pieniądza, który nie mógł mieć trwałego żywota. Pieniądz prawidłowy sam przez się nie wzbogaca, jest tylko dobrą miarą wszelkiej rzeczy i dlatego przyczynia się do równowagi społecznej. Nie odrazu wszakże osiąga się tę równowagę, zwłaszcza gdy stosunki tak dalekie były od niej. Jedynie praca i to praca po wszechna może przebudować to, co miało dotychczas kształty spaczone i co w nowym układzie powodować musi niedomagania.

St. W. KEMPNER.

TELEGRAMY.

Echo zapisu na akc. Banku Polskiego.

WARSZAWA, 8.5. Ostateczne zestawienie podziału zapisów na akcje Banku Polskiego jeszcze nie jest gotowe, gdyż niektóre pozycje nie zostały jeszcze z oddziałów nadesłane. Jednakże ostateczne wyniki nie mogą się różnić znacznie od dotychczasowych danych.. Z ogólnej ilości miljona akcji nabyły następujące grupy: banki 13,1 proc., współdzielnie kredytowe 1,2 proc., przemysł 38,3 proc., w tem przemysł górniczy 8,3,, hutniczy 5, włókienniczy 9,7, cukrowniczy 6,7, gorzelniczy 2,2, rolniczy 6,7,, proc. Syndykaty rolnicze 0,7 proc., kółka rolnicze 0,1 związek ziemian 0,5 proc., różne współdzielnie 0,8 proc., handel, transporty i ubezpieczenia miasta i gminy 1,6 proc.. komunalne kasy oszczędnościowe 0,4 procent, różne 1,6, urzędnicy, wojskowi i zawody wyzwolone 23,6 proc., skarb 10 proc. Zestawienia terytorjalne przedstawiają się jak następuje: Kongresówka 67,3 proc., Górny Śląsk 12 proc., Wielkopolska i Pomorze 10,7 proc., Małopolska 6,3 proc., Śląsk Cieszyński 1,4 proc., Kresy wschodnie 1,3 proc. Liczba akcjonarjuszów wynosi 69,876 lecz list zapisanych w ministerstwie skarbu, dotychczas jeszcze Bankowi Polskiemu nie dostarczono.

Trudności banków.

WARSZAWA, 8.5. W chwili przystępowania do naprawy stosunków skarbowych w kraju było rzeczą z góry wiadomą, że będzie to połączone z zachwianiem podstaw istnienia niektórych banków. Zmniejszenie ilości banków jest zresztą konieczne dla zniżenia stopy dyskontowej w kraju przez pewne zcentralizowanie działalności bankowej. Obecnie nadeszła już chwila, w której pewna ilość banków, w szczególności warszawskich, odczuwa trudności i zaczyna się chwiać. Przedwczesne wymienianie tych banków, przed ustaleniem stopnia ich trudności, byłoby oczywiście niewłaściwe, gdyż nie we wszystkich wypadkach dojdzie aż do zawieszenia wypłat, ale już dziś wiadomo, że wypadki takie niewątpliwie zajdą. Silniejsze banki już łączą się w syndykaty dla wzmocnienia się, zabezpieczenia wzajemnego i pomocy. Rząd ze swej strony licząc się z interesami ludności, które wymagają ograniczenia rozmiarów takich załamań się, postanowił wyznaczać do pszczególnych zachwianych banków swych komisarzy dla czuwania nad stanem spraw i już dla jednego z banków komisarz taki został wyznaczony, a dla paru innych jest to przewidywane jeszcze w dniu dzisiejszym.

Pensje za order „virtuti militari".

WARSZAWA, 8.5. Wobec licznych zapytań w sprawie wypłacania pensji, przywiązanej do orderu wojskowego „Virtuti Militari" Pan Minister w Dzien. Rozk. Nr. 19 wyjaśnia, iż sprawa będzie rozstrzygnięta w szybkim czasie w związku z wprowadzeniem nowej waluty złotowej.

Jednocześnie zaznacza się, iż w myśl art. 5 Ustawy Sejmowej o orderze wojskowym „Virtuti Militari" — do pensji tej w żadnym wypadku nie mają prawa rodziny osób odznaczonych.

Ułaskawienie Bagińskiego i Wieczorkiewicza.

WARSZAWA, 8.5. Jak wiadomo, najw. sąd wojskowy odrzucił apelację w sprawie por. Bagińskiego i ppor. Wieczorkiewicza zarówno co do zażalenia nieważności, jak też co do wymiaru kary.

Prezydent Rzeczypospolitej, którego zatwierdzeniu wyrok śmierci zawsze podlega, zamienił por. Bagińskiemu karę na dożywotnie ciężkie więzienie a ppor. Wieczorkiewiczowi na 15-letnie także więzienie, przy jednoczesnem wydaleniu ich z armji.

Z giełdy zbożowej.

WARSZAWA, 8.5. (Tel. wł.) Na posiedzeniu dn. 6 bm. giełdy towarowo-zbożowej dokonywane tranzakcje utrzymały się na poziomie z dnia poprzedniego. Za 100 kg. płacono 22000000 m. Podaż natomiast żyta była znacznie obfitsza. Suchych gatunków zboża w dalszym ciągu brak W Poznaniu w dniu wczorajszym giełdy nie było W tranzakcjach poza giełdowych cena żyta dochodziła za wysokie gatunki od 23,000,000 do 24,000,000 mk.

Ogłoszenie.

Komornik przy Sądzie Okręgowym w Kaliszu na powiat Słupecki, Filip Szparło, zamieszkały w m. Słupcy, przy ul. Kościelnej pod № 189, na zasadzie art. 1030 Ust. Post. Cyw., ogłasza, że na mocy wyroku sądu i na żądanie Abrama Nelkena **w dniu 12 maja 1924 r. od godziny 10 z rana w folwarku L Ą D.** gminy Ciążeń, powiatu Słupeckiego, odbywać się będzie w drodze działów sprzedaż przez publiczną licytację ruchomości pozostałych po zmarłym Ajzyku Nelkenie, składających się z szaf, stołów, krzeseł, umywalek, kredensów, otoman, łóżek z pościelą, stołowizny biurka, foteli, szaf ogniotrwałych, maszyny do pisania i inych oszacowanych na 7.508.010.000 mk.

Spis rzeczy i szacunek takowych przejrzany być może w dniu licytacji.

Słupca, dnia 3 kwietnia 1924 r.

845 Komornik.

Do właścicieli spalonych domów.

W dniu 2.4 1924 r. Magistrat m. Kalisza prosił naszą redakcję o zamieszczenie w naszym dzienniku uchwały Rady Miejskiej z dnia 17.3 1924 r. następującej treści:

„Magistrat miasta Kalisza na mocy uchwały Rady Miejskiej z dnia 17 marca rb. niniejszym wzywa właścicieli nieruchomości, leżących w gruzach i placów niezabudowanych lub ruin, ażeby chodniki przed ich posesjami i przylegające do nich części ulic najpóźniej do dnia 1 kwietnia rb. należycie oczyścili, a następnie utrzymywali je stale w porządku, oraz ażeby do dnia 1 maja rb. ogrodzili parkanem drewnianym lub murowanym, niezabezpieczone niczem ruiny i niezabudowane place w śródmieściu, również ażeby wszystkie niezabudowane place i ruiny domów zaopatrzyli w odpowiednie tabliczki, zawierające nazwisko i imię właściciela posesji, oraz miejsce jego zamieszkania.

Magistrat uprzedza wymienionych właścicieli nieruchomości, że jeżeli w oznaczonych terminach nie wykonają rzeczonego wymagania, to roboty te będą wykonane na ich koszt przez Magistrat.

Ze względu na konsekwencje materjalne tego zarządzenia dla właścicieli nieruchomości redakcja nasza zainteresowała się tem ogłoszeniem

i odnośny referent Magistratu udzielił nam w tej sprawie następujących informacji.

Uchwała Rady Miejskiej w sprawie ogrodzenia gruzów i niezabudowanych placów w środkowych częściach miasta dyktowana była koniecznymi względami sanitarnymi, obyczajowymi oraz względami bezpieczeństwa mieszkańców i jest prawnie najzupełniej uzasadnioną.

Przepisy rosyjskiej ustawy budowlanej z r. 1903 dla guberni jeneral-gubernatorstwa Warszawskiego, które do dziś obowiązują postanawiają w art. 209, ze zarządowi miasta niezależnie od pociągnięcia winnych do odpowiedzialności sądowej i bez wyczekiwania wyroku sądowego przysługuje prawo wykonania potrzebnych zabezpieczających robót na rachunek tych właścicieli, których nieruchomości zagrażają bezpieczeństwu mieszkańców miasta, o ile właściciele ci robót tych pomimo wezwania zarządu miejskiego, w określonym terminie nie wykonali.

Ustawa sejmowa w przedmiocie rozbudowy miast z dnia 26 września 1922 (dz. ust. 89) zezwala ponadto Radom miejskim w art. 6, 7 i 8 na wywłaszczanie gruntów niezabudowanych, budynków niedokończonych, których budowa została przez właściciela wstrzymana, oraz t. zw. pustek, tj. budynków grożących zawaleniu (gruzów), lub grożących niebezpieczeństwem ognia w myśl odnośnych przepisów budowlanych.

Niema chyba obywatela w mieście, któryby nie wiedział o tem, że place niezabudowane a w szczególności gruzy są dogodnem schronieniem dla złodziei i różnego rodzaju rzezimieszków, że przyczyniają się do wzrostu nierządu i są równocześnie kloakami, które w lecie szczególniej swojemi wyziewami zatruwają powietrze i zagrażają przez to zdrowiu mieszkańców miasta.

Zarząd miejski w interesie ludności zmuszony jest zatem skończyć raz z tym obecnym anormalnym i wprost niesłychanym stanem rzeczy i nie cofnie się przed najenergiczniejszymi środkami, aby zmusić właścicieli gruzów i niezabudowanych placów do ogrodzenia tychże.

O ile właściciele tych nieruchomości do wezwania Zarządu miejskiego się nie zastosują, będą musieli sobie przypisać sami winę i ponosze nie wszelkich konsekwencji wynikających z lekceważenia obywatelskich obowiązków.

Związek strzelecki skupia całe strzelectwo.

Z inicjatywy władz naczelnych Związku strzeleckiego powstał komitet organizacyjny1-ch narodowych zawodów strzeleckich, złożony z przedstawicieli Zw. strzeleckiego, polskiego zw. myśliwych, bractwa strzelców kurkowych, zw. harcerstwa polskiego, Sokoła, zw. młodzieży, stow. wojak. i powstańców wielkopolskich, a wreszcie — reprezentantów wojska. Komitet ten postawił sobie za zadanie urządzenie pierwszych narodowych zawodów strzeleckich we Lwowie (nie w Krakowie — jak podawano poprzednio) i wysłanie polskiej drużyny strzeleckiej na nadchodzące Igrzyska Olimpijskie.

Kto przyglądał się bliżej naszemu ruchowi strzeleckiemu, mógł spostrzedz, w jak wielkim stopniu zaważyły tu kierunki polityczne —dzięki czemu działalność poszczególnych stowarzyszeń polegała na ciągłych tarciach i pokonywaniu przeszkód natury politycznej. W tych warunkach nie mogło być, oczywiście, mowy o stałem współdziałaniu stowarzyszeń, powołanych do pracy w tej dziedzinie, w kierunku wytworzenia jednolitego systemu.

Związek strzelecki, podejmując inicjatywę zorganizowania Narodowych zawodów strzeleckich na zasadzie upoważnienia Polskiego komitetu igrzysk olimpijskich — zajął stanowisko najzupełniej apolityczne i bezpartyjne, jednocząc w ten sposób całe strzelectwo polskie — wbrew bezustannym, trwającym już od paru lat oszczerczym napaściom nieuczciwych żywiołów. Związek strzelecki bowiem nie skorzystał z upoważnienia P. K. I. O., w niczem go nieograniczającego, nie wziął za punkt wyjścia regulaminu Międzynarodowego związku strzeleckiego (którego członkiem), a uprawniającego Polski zw. strzelecki do zorganizowania Narodowych zawodów we własnym zakresie przy ewentualnej pomocy innych zaproszonych stowarzyszeń — lecz przyjął zasadę równorzędności wysiłków w dziedzinie przygotowań olimpijskich.

Fakt powstania komitetu, reprezentującego blisko ćwierćmiljonową rzeszę członków, uprawiających strzelanie — dla obrony państwa ma ogromne znaczenie i zadaje kłam wszelkim zarzutom przeciwko związkowi strzeleckiemu, po mawiającym go o stronność. Podkreśliło to również objęcie przewodnictwa komitetu przez ministra spraw wojskowych, gen. dyw. Sikorskiego. Komitet i jego praca nie są jedynie zjawiskiem przemijającem i wykraczają daleko poza zakres działalności sportowej wyłącznie skupienie bowiem strzelectwa może stać się jedną z podwalin zabezpieczenia granic Polski od napaści wrogów.

Inicjatywę przeto zw. strzeleckiego należy powitać z jaknajwiększem uznaniem— i wierzyć, że może nareszcie otworzy ona oczy tym sferom które w zaślepieniu partyjnem starają się wszelkiemi siłami rzucać kamienie pod nogi organizacji, pracującej dla potęgi i bezpieczeństwa Rzeczypospolitej!

KRONIKA.

— DZIEŃ LIGI OBRONY POWIETRZNEJ PAŃSTWA.

Dn. 11 bm. odbędzie się dzień lotniczy w Kaliszu.

Program: Dn. 10, godz. 8 capstrzyk.

Dn. 10, godz. 9 koncert z tańcami w kasynie ofic. 29 p. S. K.

Dn. 11, godz. 9 sprzedaż znaczka. Oryginalna loterja.

Dn. 11, godz. 3,30 zawody piłki nożnej, od godz. 3,30 koncert w starym parku, o godz. 4-ej pokazy lotnicze.

Po zawodach w piłkę nożną w nowym parku, zabawa ludowa.

— ZGON.

W dniu 7 bm. po długich i ciężkich cierpieniach zmarł ks. Kajetan Krajewski, proboszcz parafji Godzieszce i prezes Ochotniczej Straży Ogniowej Godzieszkiej.

Pogrzeb odbędzie się w poniedziałek 12 bm.

Ustawa o ochronie lokatorów.

Podatek ten nie będzie pobrany:

a) od nieruchomości, z których roczny dochód nie przekracza 25 złotych; dochód ten dla nieruchomości, podpadających pod przepisy ochronie lokatorów, będzie obliczony według norm art. 6, zgodnie ze stawkami, obowiązującemi w dniu wejścia w życie niniejszej ustawy;

b) od nowowznoszonych budowli, podlegających przepisem ustawy z dnia 22 września 1922 r. o ulgach dla nowowznoszonych budowli (Dz. Ust. Rz. P. Nr: 88 poz: 786);

c) od nieruchomości lub ich części, podlegających podatkowi domowo-klasowemu.

2) Bliższe postanowienia przedmiocie wymiaru i poboru powyższego podatku określone będą w drodze rozporządzenia prezydenta Rzeczypospolitej, wydanego na podstawie uchwały rady ministrów.

ROZDZIAŁ VII.
POSTANOWIENIA KARNE.

Art. 26. 1) Kto celem obejścia lub udaremnienia postanowień tej ustawy, przed urzędem rozjemczym do spraw najmu przytacza nieprawdę lub prawdę zataja, w inny sposób postanowienia te obchodzi lub obejść usiłuje, do takiego postępowania nakłania lub jest przytem pomocny, — karany będzie grzywną w wysokości od trzech złotych do sześciuset złotych albo aresztem do 6 tygodni. Obie te kary można nałożyć równocześnie. Właściwe są sądy powiatowe (pokoju).

2) Żądanie i pobieranie komornego lub innych wynagrodzeń albo świadczeń oczywiście nadmiernych podlega ukaraniu według przepisów o zwalczaniu lichwy wojennej.

ROZDZIAŁ VIII.
POSTANOWIENIA KOŃCOWE.

Art. 27. 1) Od dnia ogłoszenia niniejszej ustawy aż do 1 lipca 1928 r. żadne pomieszczenie mieszkalne nie może być przerabiane na biura kantory, sklady, teatry, kinematografy, pomieszczenia służące do gry, zabawy, lub pomieszczenia handlowo-przemysłowe, ani też na jedno z tych celów oddane w używanie.

2) Przepis ten nie dotyczy jednak pomieszczeń, wzamian za które właściciel domu dostarczy lokatorom równowartościowe co do obszaru i jakości, a odpowiadające ich potrzebom mieszkanie w nadbudowanej części tego samego domu W tym przypadku lokator obowiązany jest opuścić zajmowane dotychczas mieszkanie i przenieść się na koszt właściciela do mieszkania w nadbudowanej części tegoż domu, Mieszkanie to podlega, póki go ten lokator nie opuści, postanowieniom niniejszej ustawy.

3) Osoby, przekraczające zawarty w ustępie 1 zakaz, ulegną karze w myśl artykułu 26, a nadto będą zmuszone drogą nakazu administracyjnego do przywrócenia przerobionemu lokalowi pierwotnego charakteru mieszkalnego. W razie niewykonania tego nakazu, konieczne przeróbki dokonane będą przez władzę gminną na koszt winnego.

Art. 28. 1) Właściciel jest obowiązany utrzymywać przedmiot najmu w stanie zdatnym do użytku i wykonywać właściwe zarządzenia władzy policyjno-budowlanej.

1) W razie jakiejkolwiek przebudowy właściciel domu winien zabezpieczyć lokatorom możność używania wynajętych pomieszczeń i zastosować się do właściwych zarządzeń władzy policyjno-budowlanej.

3) Celem wykonania swych zarządzeń władza może używać swych środków przymusowych, przewidzianych w przepisach o policji budowlanej.

Art. 29. 1) Celem dostarczenia pomieszczeń lokatorom, usuwanym z budynków państwowych (litera h) ustępu 2 art. 11), oraz urzędnikom i funkcjonarjuszom państwowym. Państwo jest uprawnione do rozporządzenia pomieszczeniami zajętemi przezeń w cudzych budynkach bądź z tytułu umowy najmu, bądź na podstawie ustawy z 27 listopada 1919 r. o obowiązku gmin miejskich dostarczania pomieszczeń. W szczególności zarząd państwowy ma prawo bez zgody właściciela nieruchomości odstępować te pomieszczenia w całości lub częściami wyżej wymienionym osobom.

2) Właściciel nieruchomości może w przeciągu 14 dni po otrzymaniu zawiadomienia sprzeciwić się zmianie przeznaczenia poszczególnych pomieszczeń, jeżeli to poważnie szkodzi jego interesowi. O zasadności sprzeciwu rozstrzyga urząd rozjemczy do spraw najmu lub sąd. Sprzeciw nie wstrzymuje wykonania zarządzenia.

3) Między właścicielem nieruchomości a następcami prawnymi skarbu państwa powstaje bezpośredni stosunek najmu. Suma komornego, którą płaci skarb państwa, nie ulega wskutek podziału pomieszczeń zmniejszeniu.

Art. 30. Cudzoziemcy, korzystają z dobrodziejstwa niniejszej ustawy, jeżeli w danem państwie obcem obywatele polscy są pod tym względem postawieni na równi z obywatelami własnymi.

Art. 31. Ustawa niniejsza nie obowiązuje w województwie śląskiem.

Art. 32. Wykonanie ustawy niniejszej powierza się ministrom: sprawiedliwości i spraw wewnętrznych. Upoważnia się ministra sprawiedliwości do wydawania i ogłaszania rozporządzeń normujących uprawnienia przewodniczącego urzędu rozjemczego do spraw najmu, konieczne do utrzymania należytego toku działalności tego urzędu, spokoju i powagi rozpraw.

Art. 33. Ustawa niniejsza wchodzi w życie z dniem 1-go miesiąca następującego po jej ogłoszeniu.

Jednocześnie tracą moc: ustawa o ochronie lokatorów z dnia 18 grudnia 1920 r. (Dz. Ust. Rz. P. Nr. 4 poz. 19) oraz dekrt: Nr: 407 naczelnego dowództwa wojsk Litwy środkowej z dnia 15 listopada 1921 r. w przedmiocie ustalenia norm płacy za wynajmowane lokale (Dz. U. T. K. R. Nr. 3545)

Od tego terminu będzie również dopuszczalne zastosowanie norm, określonych w artykułach 5—9, do wszelkich nawet hipotecznie zabezpieczonych umów, zawartych przed wejściem w życie niniejszej ustawy, o ile strony nie zawrą innej umowy.

— Z TOW. WIOŚLARSKIEGO.

Zarząd Towarzystwa Wioślarskiego zawiadamia druhów-wioślarzy, że w niedzielę, dn. 11 maja rb. nastąpi otwarcie letniej przystani z następującym programem uroczystości.

1. Zbiórka druhów na letniej przystani o godz. 9 i pół rano.
2. Wyjazd łodziami na Zawodzie o godz. 10 rano.
3. Msza św. o godz. 10 i pół rano
4. Podniesienie flagi o godz. 12-ej.
5. Wspólna fotografja o godz. 12 i pół.
6. Wspólne śniadanie o godz. 1-ej w lokalu zimowym.

Druhowie chcący wziąć udział w śniadaniu wraz z rodzinami proszeni są o zapisanie się na listę w klubie Tow. do piątku włącznie.

ZARZĄD.

Na wtorkowem posiedzeniu członków Zarządu tenże, wskutek dopełnienia wyborów na miejsce ubyłych, prawie cały się zmienił i uformował się następująco: prezes — Jan Motylewski, wice prezes — Mieczysław Janaszewski, Kapitan — Edmund Sikorski, skarbnik — Antoni Nawrocki naczelnik przystani — Antoni Radwan, gospodarz lokalu klubowego — Aleksander Tymieniec ki, wreszcie na posiedzeniu tem zrzekł się mandatu sekretarza druh Bol. Sobolewski i na jego miejsce powołano druha I. Kaźmierczaka..

W nowym Zarządzie, obok starszych widzimy siły młode i pełne dobrych chęci do pracy, co daje gwarancję, że życie T-wa Wioślarskiego pobiegnie dobrze i z pożytkiem dla rozwoju sportu.

— ZABAWA U WIOŚLARZY.

Ruchliwa komisja zabaw KTW. urządza w dniu otwarcia sezonu letniego zabawę taneczną dla członków z rodzinami i wprowadzonych gości

— BENEFIS W EUROPIE.

Wyborny kwartet muzyczny pod dyrekcją Wład.. Lidauera w restauracji Europa urządza w nadchodzącą sobotę benefis. Wobec spodziewa nego natłoku benefisant rozszerzył lokal przez odnajęcie cukierni „udziałowej". Do tańca będzie przygrywał oryginalny murzyński Jazz-band.

— SPRAWOZDANIE z kwesty ulicznej 4-go maja na Tow. Przeciwgruźlicze. Wszystkim Paniom i Panom za trudy poniesione przy kweście składamy gorące podziękowanie.

Wynik kasowy: Dochód brutto 1075796000 wydatki — 53245000, dochód netto 1022551000.

Zarząd.

— CAPSTRZYK.

W dniu 7 bm. tj. w środę o godz. 9 wieczorem pluton 29 p. Strzelc. Kaniowskich z orkie strą i pochodniami obszedł główniejsze ulice mia sta i przed gmachem Sądu Okręgowego wykonał „Rotę". Capstrzyk ten urządzony został z powodu przypadających w czwartek 8-go maja imienin Prezydenta Wojciechowskiego.

— Z CZERWONEGO KRZYŻA.

W dniu 7 bm. odbyło się posiedzenie sekcji dochodowej Czerw. Krzyża pod przewodnictwem p. Tymienieckiego. Postanowiono urządzić tydzień Czerwonego Krzyża od 25 maja do 1-go czerwca włącznie. Podczas tygodnia odbędą się kwesty, sprzedaż znaczków, zabawa ludowa w połączeniu z loterją fantową, na którą zbierać będą uproszone panie fanty. Nie wątpimy, że na ten cel mieszkańcy Kalisza pospieszą z ofiarnością, tem więcej, że połowa dochodu obrócona zostanie na schronisko dla inwalidów.

— DO B. WIĘŹNIÓW SZCZYPIORNA I BENJAMINOWA.

Przygotowując monografję Szczypiorna i Benjaminowa — na podstawie poszukiwań archiwalnych i relacji uczestników wydarzeń z tym okresem historji legionowej związanych zwracam się tą drogą do b. więźniów Szczypiorna i Bejaminowa, jak niemniej tych wszystkich, któ rzy stali w jakimkolwiek związku z tymi wypadkami, z prośbą o łaskawe udzielenie mi do zużytkowania wszystkich posiadanych materjałów, do kumentów i pamiątek (pamiętniki, notatki, listy, rozkazy dzienne legjonowej komendy obozu w Szczypiornie, protokuły i sprawozdania organizacji opieki nad więźniami, fotografje itd.).

Nadesłane — na mój koszt — materjały zostaną niezwłocznie po zużytkowaniu zwrócone właścicielom przy zużytkowaniu ich obowiązywać będzie oczywiście zasada cytowania źródeł

Inne pisma proszę uprzejmie o przedrukowanie niniejszej odezwy.

ALEKSANDER RUTKOWSKI, kapit. Rembertów, Doświadczalne Centrum Wyszkolenia.

— PIERWSZA PRÓBA OGÓLNA.

W niedzielę, 11 bm., Straż Kaliska rozpoczyna prace sezonu letniego ćwiczeniami wszystkich oddziałów, które rozpoczną się o godz. 7 rano.. Na próbę tą członkowie przybyć winni w pełnym uniformie i w kaskach.

— POŻAR. Wczoraj o godz. 11 wieczorem zaalarmowano Straż ogniową do pożaru, jaki powstał w kol. Tyniec, pod Kaliszem. Palił się parterowy dom mieszkalny Tomasza Majewskiego. Ogień powstał od lewej strony poddaszu w chwili, gdy wszyscy mieszkańcy pogrążeni byli we śnie i objął szybko drewniany dach, rozlewając na okolicę krwawą łunę. Dzięki szybkiemu i licznemu przybyciu naszej Straży ogniowej, ogień ograniczono na spaleniu się poddasza, ura towano sąsiedni dom i chlewy, spalił się tylko dach słomiany. Przyczyna pożaru nie jest wyjaśniona. podpalenie jednakże nie jest wykluczone.

— OMAL NIE WYPADEK.

Wicekomend. Straży Kaliskiej p. K. Szpecht stał się wczoraj wieczorem niemal ofiarą wypadku. Jadąc szybko na rowerze ulicą Kanonicką, tuż przed mostem, zagrodzonym barjerą, szczęśliwie się zatrzymał, dzięki wołaniom przechodniów. O wypadek zderzenia było nie trudno. Według istniejących przepisów, miejsca zagrodzone winny być oświetlone czerwoną latarnią. Dlaczego niema tam tych znaków ostrzegawczych?

— DN. 8-go MAJA Centralny Związek pol skiego przemysłu, górnictwa handlu i finansów komunikuje:

„Wobec nieporozumień, jakie miały miejsce w roku zeszłym na tle świętowania dn. 8 maja (św. Stanisława) w przemyśle należy wyjaśnić że miarodajnemi dla każdego zakładu przemysłowego są te dni świąteczne, które są wymienione w regulaminie porządku wewnętrznego, jaki każdy zakład przemysłowy powinien posiadać. Z tego względu jeżeli w regulaminie wewnętrznym dzień 8 maja znajduje się wśród wyliczonych tam świąt, winna być tego dnia praca w zakładzie wstrzymana — w przeciwnym przypadku zakład powinien pracować. Dla uzupełnienia stwierdzić należy, że dzień 8 maja nie jest pomieszczony w par. 1 can. 1247 kodeksu prawa kanonicznego, wyliczającym dni, w które wierni winni wstrzymać się od pracy zarobkowej. Nie jest również dzień ten świętem cywilnem, gdyż niema ustawy cywilnej, któraby nakazywała w ten dzień zawiesić pracę. O ile nam wiadomo główny inspektor pracy wydał okólnik zgodny z powyższemi wyjaśnieniami".

W Kaliszu nigdy 8 maja nie świętowano, gdyż Kalisz święciuje 19 marca św. Józefa.

— TRZECI MAJ A LOTNICTWO.

„Nowości Ilustrowane w Krakowie, coraz żywiej rozwijające się po niedawnej reorganizacji czasopismo ilustrowane w nadzwyczajny sposób, uczciło rocznicę 3-go maja — wydając specjalny numer poświęcony lotnictwu.

Prócz szeregu świetnie wykonanych ilustracji, zupełnie nieznanych szerszemu ogółowi z dziedziny lotnictwa przynoszą „Nowości Illustrowane" specjalny wywiad ich korespondenta z Marszałkiem Józefem Piłsudskim o kwestji lotnictwa oraz opinję w formie aforyzmów—autografów tak wielkich w Polsce autorytetów w tej sprawie jak Ministra Spraw Wojskowych jen. Władysława Sikorskiego, Szefa Sztabu Gen. jen. Stanisława Hallera, Szefa Depart. Lotniczego jen. Leveque i wreszcie jednego z głównych inicjatorów i twórców Ligi Obrony Powietrznej Pań stwa Marszałka Senatu Wojciecha Trąmpczyńskiego oraz cały szereg artykułów wybitnych lotników i specjalistów w dziedzinie lotnictwa.

Prócz tego zdobią ten numer dwa dobre zdjęcia z poniedziałkowych uroczystości poświęcenia i otwarcia Banku Polskiego, dalej zdjęcia z pobytu w Polsce znakomitego Amerykanina Dr. Motta, oryginalne zdjęcia z katastrofy kolejowej w Bellinzonie pod St. Gotthard, w której zginął m.in. min. Helfferih, wódz nacjonalizmu niemieckiego, dalej fotografje bandytów, których ucieczka z więzień krakowskich wywołała tak wielką sensację. W dziale literackim przynoszą Nowości obok stałej powieści T. M. Nittmana „Jej chłopiec", wiersz Świętosławskiego na uroczystość 3-go maja oraz świetną humoreskę p. t. „Pionier Awiacji".

Numer ten wywoła należyte zainteresowanie i zrozumienie.

— OSTRA ZIMA — GORĄCE LATO?

Wśród publiczności panuje przekonanie, że po ostrej zimie następuje zazwyczaj gorące lato. Otóż to przekonanie oparte jest jedynie na przeczuciu, aby tak istotnie było, statystyka jednak mówi coś wręcz przeciwnego.

Jeden z meteorologów wiedeńskich zadał so bie trud przejrzenia notowań z okresu lat 145, przyczem przeprowadził porównania pomiędzy, poszczególnemi zimami i następującemi po nich latami. Otóż doświadczenie 145 lat wykazuje, w ciągu tego czasu 22 razy po ostrej zimie nazimie nastąpiło lato gorące, a 41 razy po ostrej zimie nastąpiło lato zimne. Gdybyśmy się zatem chcieli oprzeć na powyższem doświadczeniu, to musielibyśmy raczej przyjść do wniosku, że i tegoroczne lato będzie raczej zimne, niż upalne.

Takie niemiłe przypuszczenie zdaje, się popierać jeszcze następująca tabela, z której wynika, że po chłodnym marcu, kwietniu i maju nastąpiło gorące lato tylko w 31 proc. wszystkich wypadków. Po bardzo chłodnym kwietniu i maju jakość lata jest wogóle niepewna, a po chłodnym kwietniu nastąpiło w 32 proc. wypadków lato gorące. Po bardzo gorącym maju statystyka lat upalnych wynosi 68 proc., a po ciepłym maju tylko 62 proc.

Meteorolog ów oświadcza w końcu, że dane powyższe nie dają jednak podstawy do wygłaszania jakichś definitywnej co do lata przepowiedni. Lato będzie takie, jakie — będzie...

Giełda Warszawska w Złotych.

New-Jork	5.18½
Londyn	22.75
Belgja	0.27.77
Paryż	0.33.8
Szwajcarja	0.92.35
8% pożycz. zł.	8.00
4% poż. prem.	0.50
Bony zł. S. II A.	0.75
Listy Tow. K. Ziem.	14
Złoty =	1.800.000 mk.

BIULETYN

SPOSTRZEŻEŃ METEOROLOGICZNYCH STACJI „KALISZ" Państwowej Sieci Meteorologicznej PRZY SEJMIKU
w dniu 8 maja 1924 r. godz. 7-a rano

1) Ciśnienie powietrza	744.4. m.m.
2) Kierunek wiatru	S W
3) Prężność wiatru	2 m/s.
4) Stan nieba	Zachm. całk.
5) Wilgot. bezwzględna	4.4 m.m.
6) Wilgot. względna	31%
7) Temp. powietrza	+17.1
8) Ilość opadów (z doby w całej)	nie było
9) Najwyż. temp.	+20.0
10) Najniż. temp	+6.1

BIURO TECHNICZNE

„ELEKTRA"

Telefon 41. **KALISZ,** **Al. Józefiny 12**

Zakładanie światła elektrycznego. Dostawa i naprawa akumulatorów. Motory do pomp, maszyn hafciarskich, młynów i wszelkich fabryk. Oświetlenie kościołów, elektryfikacja majątków ziemskich, osad i miast siłą wodną, turbinami powietrznemi, motorami spalinowymi, Maszyny do obróbki drzewa. Maszyny do pisania.

Zakładanie i kontrola piorunochronów.

PORADY i KOSZTORYSY BEZPŁATNIE. 696

Taniość, szybkie i solidne wykonanie, dogodne warunki spłaty.

Wieści nowe

TYGODNIK POLITYCZNO—SPOŁECZNO—LITERACKI (BEZPARTYJNY) ZAWIERA CIEKAWE BARDZO WIADOMOŚCI.

Daje najszybsze i najdokładniejsze informacje z kraju i zagranicy, posiada swoich korespondentów we wszystkich większych środowiskach Polski i stolicach świata.

ADRES: **Red. Warszawa, Sienna 29, m. 7.**
Konto czek. P. K. O. 8919.
Pren. kwart. z przesyłką 4.500.000 mk.
681

„ETERNIT"

najlżejsza i najtrwalsza
dachówka azbestowo-cementowa

Przedstawicielstwo na Ziemię Kaliską

RYSZARD BERNHARD

Kalisz, Wrocławska 13. 736

NAJWIĘKSZY DZIENNIK PROWINCJONALNY NAJPOCZYTNIEJSZE PISMO W WIELKIEM WOJEWÓDZTWIE LUBELSKIEM i NA PRZYLEGŁYCH KRESACH

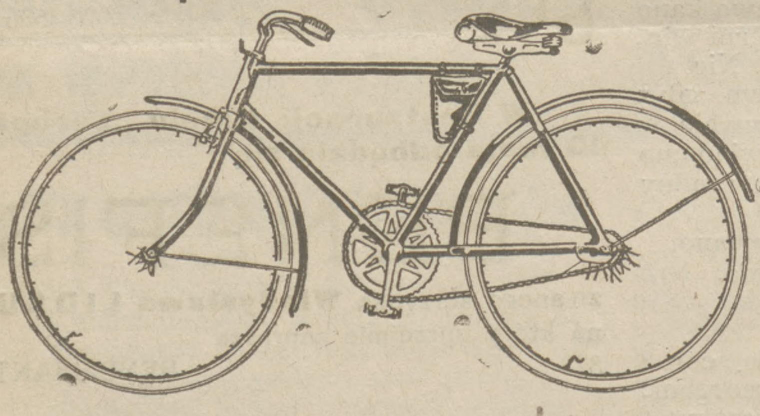
„EXPRESS LUBELSKI"

wydawany w wielkim stołecznym rozmiarze, redagowany żywo i interesująco, mając świetnie zorganizowaną służbę informacyjną

jest w skutek swej pożytności we wszystkich sferach NAJLEPSZYM MIEJSCEM OGŁOSZEŃ DLA FIRM HANDLOWO-PRZEMYSŁOWYCH.

Adres wydawnictwa: LUBLIN, „Express Lubelski" ul. Kościuszki № 8, skrzynka pocztowa Nr 17

Składnica rowerów „Puch'a"
oraz opon i kiszek „STOECKICHT'A"

RYSZARD
BERNHARD
KALISZ,
ul. Wrocławska 13

751

Syndykat Rolniczy Kaliski Sp. Akc.

Błaszki, Konin, Sieradz, Turek, Słupca, Uniejów, Zagórów.

AGENTURA w OPATÓWKU

poleca na sezon wiosenny w gatunkach oryginalnych oraz ich odsiewach:

JĘCZMIEN CZECHOSŁOWACKI **„HANNA"** OWSY SZWECKIE **„ZWYCIĘZCA"**, **„ZŁOTY DESZCZ"** ORAZ OWIES **„SOBIESZ NSKI"** średnio rychło dojrzewający. ORYGINALNĄ LUCERNĘ FRANCUSKĄ i AMERYKANSKI KONSKI ZĄB **„VIRGINIA"**.

Pozatem posiada na składzie wszelkie inne gatunki nasion jak: KONICZYNY CZERWONĄ, BIAŁĄ i SZWECKĄ, NASIONA TRAW, ROŚLIN PASTEWNYCH i OGRODOWYCH.

Saletrę, supersfosfat, tomasówkę, sole potasowe, kajnit, azotniak.
524

Kto układa posadzkę terazzo?

ZGOSZENIA: SIMIŃSKI, Ostrów **KOŚCIELNA 14** 852

ZAKŁAD

Ślusarsko-mechaniczny

przyjmuje roboty na miejscu lub na wyjazd przy gorzelniach, lokomobilach, młockarniach, motorach oraz przy wszelkich maszynach rolniczych. Roboty kotlarskie i wszelkie wchodzące w zakres ślusarstwa. Robota solidna. Kalisz, ul. Podgórze № 9.
A. SŁODZIŃSKI 777

Jest do sprzedania

garnitur mebli bambusowych

(krytych materją) składający się ze stołu, kanapki 2 foteli, 6 krzeseł, lustra i 2 stolików. Wiadomość Staszyca № 16 m. 10. 853

Do sprzedania

5 morg. gospodarstwo

z budynkami. Cena przystępna. Adres: Sołtys kolonji Piwonice. 851

Zawodowa Wyższa Szkoła Kroju i Szycia

nagrodzona złotym medalem w Paryżu

E. MIECHOWSKIEJ 830

Kalisz, ul. Gornośląska № 50 m. 4.

System kroju angielsko-francuski. Nauka trwa od 6 do 8 tyg. Po ukończeniu uczennice otrzymują świadectwa. Zapis uczennic tylko do 16 maja. Dla niemogących przychodzić rano kurs wieczorowy od 5 do 8. Naetępny kurs dopiero 1 września

BRYCZKA

do sprzedania. Kalisz ul. Nowy-Świat № 13 u Sowińskiego, 784

POKOJU

umeblowanego z elektrycznością, usługą i ewent. używalnością wanny poszukuje urzędnik poważnej firmy chrześć. — kawaler. Cena od umowy. Łaskawe oferty do red. pod „pokój" 857

Plac

4536 k. łokci Lipowa sprzedam. Wiadomość Stawiszyńska 12 oficyna m. 3 od 4 do 5 popoł. 795

Redaktor W. RADWAN. Wydawca — „Gazeta Kaliska" Spół. z ogr. odp. Druk „Gazety Kaliskiej" Aleja Józefiny 1.